

Asianro 983/00.01.02/2018

§ 179**Teknisen lautakunnan lausunto hyvinvointisuunnitelmasta 2017 - 2021****Päätöshistoria**

Kaupunginhallitus 8.10.2018 359 §

”Hyvinvointisuunnitelma 2017-2021

Sosiaalipalveluiden johtava asiantuntija Arja Iho:

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten huomioon ottaminen

Kunnan ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on päätöksenteon ja ratkaisujen valmistelussa arvioitava ja otettava huomioon tehtävien päätösten ja ratkaisujen vaikutukset väestön terveyteen ja sosiaaliseen hyvinvointiin.

(Terveydenhuoltolaki 1326/2010 § 11).

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kunnassa

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kunnassa on kunnan lakisääteinen velvollisuus. Kunnan on seurattava asukkaittensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus.

Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet, määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet ja käytettävä näiden perustana kuntakohtaisia hyvinvointi- ja terveysosoittimia.

Kunnan on nimettävä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutahot. Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä. Lisäksi kunnan on tehtävä yhteistyötä muiden kunnassa toimivien julkisten tahojen sekä yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Jos sosiaali- ja terveydenhuolto on järjestetty useamman kunnan yhteistoimintana, yhteistoiminta-alueen on osallistuttava asiantuntijana eri toimialojen väliseen yhteistyöhön sekä sosiaalisten ja terveysvaikutusten arviointiin alueen kunnissa.

(Terveydenhuoltolaki 1326/2010 § 11)

Hyvinvointisuunnitelma

Laaja hyvinvointikertomus vuosilta 2013-2016 hyväksyttiin valtuustossa 11.12. 2017 (§ 199). Hyvinvointikertomuksesta esiin nousseiden kehittämisskohteiden ja kaupungin hyväksytyn strategian mukaisten painopisteiden perusteella laadittiin valtuustokauden mittainen hyvinvointisuunnitelma monialaisena yhteistyönä. Suunnitelman laadintaan osallistui laajasti eri tahoja kaupungin eri sektoreilta ja lapsiperheiden järjestökentältä. Kokoontumisia oli yhteensä kuusi: 8.3., 16.4., 30.5., 22.8., 14.9. ja 28.9. Laadinnassa käytettiin apuna Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen erityissuunnittelijan työpanosta. Suunnitelma jakautuu kolmeen osaan: 1) kaupungin elinvoiman vahvistamiseen, 2) hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ja 3) aktiivisen ja tyydyttävän vapaa-ajan mahdollistamiseen. Kohta 2 on jaettu ikäkaariajattelun mukaisiin luokkiin. Kaikkiin tavoitteisiin on kirjattu keinojen ja resurssien ohella vastuutahot, mittarit ja toteutusaikataulu.

Hyvinvointisuunnitelman perusajatuksena on edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia **vahvistamalla ehkäiseviä palveluita**. Jos tavoitteissa onnistutaan, saavutetaan lisääntyneen hyvinvoinnin lisäksi viihtyisämpi kaupunkiympäristö ja korjaavien kustannusten aleneminen.

Hyvinvointisuunnitelman rinnalla valmistellaan yksityiskohtaisempia ohjelmia erityistä huomiota vaativille tai laajoille väestöryhmille (ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma, kotouttamisohjelma, ehkäisevä päihde- ja mielenterveystyön suunnitelma).

Hyvinvointisuunnitelman laadintaan osallistuivat:

Juha Sandberg, sosiaali- ja terveyskeskus, sosiaali- ja terveysjohtaja
Arto Raassina, terveyspalvelut, johtava ylilääkäri
Päivi Kokkila, terveyskeskus, ylilääkäri
Hannele Elo-Kuru, perhepalvelut/lastensuojelu, johtava sosiaalityöntekijä
Jaana-Sofia Saarinen, terveyskeskus, ylihoitaja
Sari Tanninen, ikäihmisten palvelut, johtava hoitaja
Leena Lahti, sosiaalipalvelut, johtava sosiaalityöntekijä
Kimmo Rinne, työllisyyspalvelut, työllisyyspalvelujohtaja
Maiju Hämäläinen, perhepalvelut, vastaava perheohjaaja
Marja-Leena Borgman, lastensuojelu, vastaava sosiaalityöntekijä
Minna Lehtinen, perhepalvelut, palveluohjaaja
Mari Hämölä, tekninen keskus, rakennuttajainsinööri
Juha-Pekka Lehmus, sivistyskeskus, sivistysjohtaja
Janne Ahlqvist, perusopetus, yläkoulun rehtori
Sari Aaltonen, perusopetus, Friisilän alakoulun rehtori
Tuija Elomäki, perusopetus, koulupsykologi
Päivi Rantanen, varhaiskasvatus, varhaiskasvatusjohtaja
Tarja Äikäs (aiemmin Juha-Matti Sillanpää), päiväkodin johtaja
Tiina Salo, kulttuuri- ja kirjastopalvelut, kirjasto- ja kulttuuripalvelu johtaja
Reijo Hakorinta, nuoriso- ja liikuntapalvelut, nuoriso- ja liikuntapalvelujohtaja

Jouko Lappi, nuorisopalvelut, nuorisosihteeri
Johanna Syrjänen, Varsinais-Suomen lastensuojelujärjestöt, hallinto- ja kehittämisspäällikkö
Ville Santalahti (aiemmin Hanna Lohijoki), Vasso, erityissuunnittelija
Arja Iho, sosiaali- ja terveystalvet, johtava asiantuntija

Oheismateriaali 13 Hyvinvointisuunnitelma 2017-2021

Päätösehdotus Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallitus päättää pyytää lautakunnilta lausunnot liitteen mukaisesta hyvinvointisuunnitelmasta.

Päätös Esittelijä teki seuraavan lisäyksen päätösehdotukseen: Lausunnot pyydetään 19.11.2018 mennessä.

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti lisäys mukaan lukien.

Sosiaali- ja terveysjohtaja Juha Sandberg poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn jälkeen klo 21.09.”

Tekninen johtaja Antti Korte ja hallintopäällikkö Anne Rantala 9.11.2018:

Kunnalla on lakisääteinen velvollisuus seurata asiakkaitensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin. Kunnan on seurattava kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin.

Kunnan on asetettava hyvinvointisuunnittelussaan paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet, määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet ja käytettävä näiden perustana kuntakohtaisia hyvinvointi- ja terveysosoittimia.

Hyvinvointisuunnitelmaa on lähdetty laatimaan kaupungin strategian pohjalta määrittelemällä tavoitteet, toimenpiteet, vastuutahot, resurssit, mittarit ja aikataulut. Suunnitelmassa ei ole kuitenkaan esitetty toimenpiteiden vaatimia taloudellisia ja henkilöresursseja ja niiden jakautumista useiden esitettyjen vastuutahojen välillä.

Tälle suunnitelmalle on asetettu otsikossa aikaväli 2017–2021. Suunnitelmassa ei kuitenkaan oteta kantaa siihen missä aikataulussa esitettyjä toimenpiteitä tulisi tehdä. Aikataulut on määritelty siten, että toimenpiteillä on vain alkamisvuosi, mutta ei päättymisaikaa. Tämä saattaa johtua osaltaan siitä, että suurin osa esitetyistä toimenpiteistä on luonteeltaan lähinnä prosesseja.

Hyvinvointisuunnitelman kohdan 1. *Elinvoimaa Raisioon* tavoitteet sisältävät teknisen keskuksen ja konsernihallinnon osalta toimenpiteitä ja mittareita, jotka niille on asetettu jo kaupungin ja lautakuntien strategioissa. Näiden toimenpiteiden toteuttamista resursoidaan ja seurataan vuosittain talousarviossa, investointiohjelmassa, kaavoituskatsauksessa ja käyttösuunnitelmissa. Samoin kohdassa 1. *Elinvoimaa Raisioon* on vastuutettu osapuolia, jotka eivät ole olleet mukana työryhmätyöskentelyssä, kuten konsernihallinto, seurakunta ja luottamushenkilöt.

Hyvinvointisuunnitelmasta tulee poistaa kokonaan luku 1. *Elinvoimaa Raisioon*, koska siihen liittyvät tavoitteet ja mittarit on hyväksytty kyseisissä strategioissa ja niillä on vain hyvin ohut rajapinta terveydenhuoltolain hyvinvointisuunnitelmalle asettamiin tavoitteisiin nähden.

Esitettävien toimenpiteiden tulee olla linjassa niiden toteuttamiseen käytettävissä olevien määrärahojen kanssa, joten hyvinvointisuunnitelmassa ei tule esittää toteutettavina toimenpiteinä tehtäviä, joille ei ole rahoitusta, tai niiden edistäminen kuuluu jo ennalta jonkun muun strategian piiriin. Osaan toimenpiteistä otetaan kantaa mm. kaupungin strategiassa sekä kaavoituskatsauksessa ja resursoinnista päätetään vuosittain talousarvion yhteydessä. Samoja toimenpiteitä ja mittareita ei ole ainakaan teknisen keskuksen osalta syytä sisällyttää hyvinvointisuunnitelmaan, varsinkin jos suunnitelmassa asetetaan uusia mittareita saman asian seurantaan.

Hyvinvointisuunnitelman tulisi rakentua kaupungin strategian sijaan eri väestöryhmien tarpeiden mukaisten terveyttä ja hyvinvointia edistävien palvelujen ja kuntakohtaisten hyvinvointi- ja terveysosoittimien pohjalle.

Hyvinvointisuunnitelmasta puuttuu lain edellyttämän yhteistyön kuvaaminen kunnassa toimivien julkisten tahojen, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Samoin laki edellyttää, että mikäli sosiaali- ja terveydenhuolto on järjestetty useamman kunnan yhteistoimintana, yhteistoiminta-alueen on osallistuttava asiantuntijoina eri toimialojen väliseen yhteistyöhön sekä sosiaalisten ja terveysvaikutusten arviointiin kunnissa. Kaupungin sisältä konsernihallinto, eivätkä myöskään luottamushenkilöt ole olleet mukana laatimassa suunnitelmaa. Molempien edustamille tahoille on suunnitelmassa kuitenkin esitetty hyvinvointiin liittyviä toimenpiteitä vastuutehtäväksi ja seurattavaksi. Ruskon yhteistoiminta-alueen osalta edustus on puuttunut Ruskon tekniseltä toimelta sekä sivistystoimelta.

Kokonaisuutena kuntalaisen tutustumista hyvinvointisuunnitelmaan varmaan helpottaisi, jos suunnitelmassa olisi hieman avattu sen taustaa, tavoitteita ja tarkoitusta, eli miksi suunnitelma on laadittu ja mitä sen laatimisella tavoitellaan. Suunnitelman voisi tehdä myös raportin muotoon sisällyluetteloineen, jolloin sen luettavuus ja ymmärrettävyys kuntalaiselle varmaan helpottuisi. Nyt hyvinvointisuunnitelma on lähinnä toimenpidetaulukko mittareineen, jonka luonteva paikka olisi esim. em. raportin liitteenä.

Oheismateriaali 4 Hyvinvointisuunnitelma 2017-2021

Päätösehdotus

Tekninen johtaja Antti Korte

Tekninen lautakunta toteaa lausuntonaan hyvinvointisuunnitelmasta 2017–2021 että

- hyvinvointisuunnitelman kohta 1 *Elinvoimaa Raisioon* tulee poistaa suunnitelmasta kokonaan, tai ainakin teknisen keskuksen toimenpiteiden ja mittareiden osalta kohdat 1.1, 1.2, ja 1.3
- hyvinvointisuunnitelmaan tulee lisätä toimenpiteiden vaatimat taloudelliset ja henkilöressit
- hyvinvointisuunnitelman aikataulut tulee tarkentaa
- hyvinvointisuunnitelmassa tulee huomioida yhteistyö kunnassa toimivien julkisten tahojen sekä yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa
- hyvinvointisuunnitelmassa tulee huomioida Ruskon sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta-alueen eri toimialojen (Ruskon sivistys- ja tekninen toimi) välinen yhteistyö ja sosiaalisten ja terveysvaikutusten arviointi.

Päätös

Tekninen lautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

